

Information om de nya neurobiologiska fynden vid adhd läkemedel till barn

Den nya forskningen i nyhetsflödet

En nyligen publicerad studie från Holland (Radiology 2019; 00:1-7) visade att 25 pojkar i åldern 10-12 år men inte vuxna män som fått metylfenidat i 16 veckor hade fått mätbar ökning av "fractional anisotropy" i några områden av hjärnan jämfört med de som fått bara sockerpiller (placebo). Vitsubstans är de höljen som kapslar in nervcellernas utskott (axoner). Fraktionell anisotropi är ett mått mellan 0 (inget alls) – 1 (bara en riktning) på om strukturen ger samma diffusion (att signaler rör sig) i alla riktningar eller om det överväger i någon riktning. Man har tidigare känt till att metylfenidat ökar mängden vitsubstans. Detta är oklart om denna förändring av vitsubstans hos barn som fått metylfenidat innebär en fördel eller en nackdel.

Vad man vet om metylfenidat vid adhd

Metylfenidat är ett mycket väl känt och använt läkemedel med omfattande stöd från oerhört många användare och oerhört många kontrollerade studier sedan 1950 talet. Det har en snabb och måttlig stor effekt på kärnsymptomen vid adhd dvs uppmärksamhetsbrist och hyperaktivitet. Effekten märks särskilt på förmågan att klara av skolarbete. På längre sikt minskar den risken för att individer med adhd fastnar i drogmissbruk eller begår kriminella handlingar. Biverkningarna är mestadels lindriga (ökad puls/blodtryck och minskad aptit under tiden medicinen verkar på dagen) väl kända och uppstår i stort sett alltid från start av behandling.

Bedömningen är att kost/nytta balansen för barn med adhd som har måttliga till svåra besvär och där funktionen i skolan är tydligt påverkad trots anpassningar och stöd talar starkt för att prova behandling med metylfenidat. I ungefär hälften av fallen kan medicinering avslutas efter skolgången då individen hittat både en sysselsättning/studier som inte kräver samma nivå av koncentrationen men även bättre egna strategier och ökad mognad/motivation.

Slutsats

De nyligen publicerade fynden av vitsubstans hos pojkar är forskningsmässigt intressanta men medför på intet sätt att den väletablerade och väldokumenterade behandlingen med metylfenidat ska avbrytas eller ersättas av andra preparat. Denna typ av forskningsfynd ska leda till fortsatt forskning om mekanismer och hjärnans funktion men inte leda till förhastade slutsatser om nytta/risk balans av medicinering med läkemedlet.

Håkan Jarbin

Kerstin Malmberg

Linda Halldner

Med dr, chöl BUP Halland

med dr, öl BUP Stockholm

med dr, öl BUP Umeå